

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს			
თვე	მან.	თვე	მან.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შური

Иверія (ежедневно)
Кутисъ
Пурцхванцдзѣ

საქართველო

გაზეთის დასაყვანილი და ყველა განცხადება-
დასაშვადი უნდა მიჰყაროს: თეიმურაზ რუდიკო-
ვის, ვეიკო, ავღალის ქუჩაზე, ვარანჯოვის
ძველის პირდაპირ, თ.ე. გრუნსისისულის სას-
ტუმბოში; წერეთლის გამაგრებული საზოგადო-
ებო განცხადებების, საზოგადოებრივი გან-
ცხადებების, სახალისო ქუჩაზე.
ფასი განცხადებისა ჩვეულებრივი სტრუ-
ქტორი რვა კაპიტი.

1877—1892 ს ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს 1877—1892

ი ვ ე რ ი ა

გამთავ 1892 წელსაც იმავე პრიციპებით, როგორც აქამდე.
ინატი მსხრადი დაიკვირება გაზეთი ამ 1892 წლისათვის მიჰმართოს.
ბილინი: ა) თითონ რედაქციის, ნიკოლოზის ქუჩაზე, ვარანჯოვის
ძველის პირდაპირ, თ.ე. გრუნსისისულის სასტუმბოში, № 21; ბ) პარიკულთა
შორის წერეთლის გამაგრებული საზოგადოების* კანცელიარის, სა-
სახლისო ქუჩაზე, თავდაპირველი საადგილი-მამული ბანკის ქარავანის გა-
ლერეაში.
ტელეგრაფი გაზეთს მისთვის უნდა დააბრუნოს გაზეთი შემდგომად ღირსი:
ტიფლის. Въ редакциі грузинской газеты „ИВЕРІА“.
რედაქცია ამასთანვე აცხადებს, რომ იგი გაზეთის ვაჭარების გამო მას-
სის შეგუბდ იქნება მართა ამ სილას-მომართა წასმე, ვისც გაზეთის დაკვირ-
ვათა მისხვედრის ფულს პირდაპირ რედაქციას და ახ წერეთლის გამაგრებულ
საზოგადოების* კანცელიარის სასტუმბოში, ანუ გამოცხადებს.
გაზეთის ფასი დასაშვადი განყოფილებაში უნდა იქნას, ხოლო სრული პირდაპირ გაზეთის
დაკვირვათა გამოცხადებულა ვაჭარების გამაგრებულა.

პარიკულთა ახანაგობის გა- მართვა

ამით აუწყებს, რომ ახანაგობის
აგენტებმა დაიწესენ: დ. ცხინვა-
ლიში ბ-ნი ისან ხიმშიაშვილი და ქ.
სიღნაღში ბ-ნი ივ. ქიტაივი. (3—1)

სეუშაბათს, 4 თბათვეს,

სიღამოს 7 საათზე დაიწყო
ტფილისის საადგილი-მამული ბანკის
დაბრუნება ქართულის დრამატული
საზოგადოების საგანგებო კრების

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს

განსახადებულა შემდგომად საგანგებო:
1) მომავლის წლის სავარაუდო
ანგარიში და 2) სარევიზო კომისიის
მოსხენება (3—1)

ახალი ამბავი

* კავკასიის სამკურნალო ნაწილის
გამგობამ დაბეჭდა დარეგება იმის შე-
სახებზე, თუ რა ღონისძიება უნდა იხმა-

ფელეტონი

საწყალი კატო! *

(პოლშურიდან)

პატარა კატო ჩვეულებრივ ჩემთან
ყოფელ დღე დაიწყო სიარული.
ხანდახან კარგა ხანს რჩებოდა ხოლო
მე. ყოველთვის მოცინარი და კო-
ცხალი ბავშვი მეც-კი ამყოლოდნენ
და ბოლოს ხომ ის შეეწყვიტე, რომ
მოუთმენდნენ ველოდნი იმის მო-
სვლას. ერთს საღამოს საშინლად შე-
მაწახა პატარა კატოს დაღონებულმა
სახებ.

— რა ამბავია, კატო! უბედურო-
ბა ხომ არა გეწვიათ-რა?
— უბედურებია, თუ რა, მეც არ
ვიცი, წუხელ ჩემს დედ-მამას ეგონათ
ვითომ მედინა და ახ რას ლაპარაკ-
ობდნენ. ვიღაც მოხელემ თქვა, რომ
მე უნდა აქედან საზღვარ-გარე გე-
მგზავონ. გესმით... საზღვარ-გარე-
დო...

გამეცინა.
— შენ უნდა გვაძიებო? მერე რა

* იხ. „ივერია“, № 112.

გადაკარბოს-კი. 5) ყურადღება მი-
სჯიეთ, რომ საქმელი ახალი და
სუფთა იყოს. მოვირდეთ ხოლორის
ღრღის და სრულებით ნუ სკამთ: ძე-
ხესა, ღრღის ხორც, მლაშე თევზსა.
საზოგადოლო ნაკლებად სკამთ მლა-
შე სკამელი. რძის სმა კარგია, მაგ-
რამ რძე უშეველად ახალი და აღუ-
ლებული უნდა იყოს. მაწონისა, კი-
ტრისა და ხილის ჰამასკა ერთად.
6) სიცივეს გრძელეთ. ცალიერს მი-
წუხედ არ დიდობთ და ნოჯიო
აღვიღებში ნუ ივლით.
7) ძლიერ ერთეზე ბევრ ღვინის
სმას, ქვიხს, ბევრს ნუ იმუშავებთ
და აგრეთვე ვნებს არ აძვეეთ,
რადგან დაუძლეველი სხეული
უფრო აღვიღად ვახებთა ავად.
8) არამცა და არამც არ დალოთ
სხვა-და-სხვა ვითომდა უფასო ხო-
ლორის წამალი მკურნალის სა-
თხავედ.
9) თუ ვინცოდა ხოლორა გან-
და, შიშს ნუ მისცემთ თავსა, და თუ
ძლიერ საქირა არ არის, თქვენს სა-
ცოვრებელს ალავს ნუ გამოც-
ვლით, რადგანაც შიში, საქმელ-სას-
მელის დაკლება, გზაში გაიცი-
და, დალაფ, ყველა ეს ცუდად იმოქ-
მელებს სხეულზე და შეიძლება უფ-
რო აღვიღად შეეყაროს კაცს ხო-
ლორა.
10) თუ ვინცოდა თქვენს თავს
ფალარათობა შეატყუეთ, მაშინვე მკუ-
რნალს მიჰმართეთ, რადგანაც, თუ მა-
შინვე იწამოთ, უფრო აღვიღად მო-
რჩებთ.
11) თუ ხოლორით ავად ვახდით,
ვიღვე მკურნალს ეჩვენებთ, შემდე-
გი სრულდება იხმარეთ.
ა) ფალარათობის დროს მუცელ-
ზედ ცხელი კომპრესები დაიდეთ:

ლოპარაკში ბავშვი როგორღაც

გაფთხორდა... შევატყუე, რომ კვლავ
შიშმა იბრანა და რომ ცოტა გამეჩ-
როა, ხელში ავიყვანე და გამოვიყ-
ვიღე მაგდას უჯრა. უჯრაში ყუთით ხმე-
ლი ხილი მქონდა. კატო ხილის და-
ნახვავზედ გამხარულდა, ამოიღო და
გახარებულმა შინისკენ გაუკურცხლა.
საწყალი ბავშვი...

შობითი დაღვა. ირგვლივ ბუნება

ითვართ შეშობისა. კატო და იმის
ტოლი მეზობელი სტასი ჩემის ფან-
ჯრის წინ თოვლობას თამაშობდ-
ნენ, თოვლი გორაობდნენ, ხტო-
დნენ. ბავშვების გულ-უბრუნებ-
ლი სიხარულს ფანჯარადან კარგა
ხანს ვუყურებდი და მშურდა იმა-
თი ცელქობა. მეც ჩემი ბავშვობა
მემაგონდა, ჩემი მშობლები, პატარა
მეგობრები და ჩემდა უნებურად თვა-
ლიდან ტრემლი ჩამოცვივდა. სწო-
რედ ამ დროს კატომ საშინლად გაი-
ხარაბა... სტასი თოვლში ჩაფლუ-
ლიყო, კატო ზედ იჯდა და სიცილ-
სიხარულით თოვლს აყრდა. კატოს
სატილობა კვლავ გამოძიარა და მეც
იმისთან ერთად ვამეცინა.
ანგერის შუა რიკებში, სიღამოს
ექვსი საათზედ, დაბეჭდილ სახლში.

ცხელი შვრია, და ნაცარი. კარგია
გარჩილის დაცვაც. სეით ცხელი ჩი
ან აუვა კონიაით. კარგია აგრეთვე
ინოზმეცევისა, ბოტკინისა და ტილ-
მანისის კაბლები.
ბ) თუ პირს გასაქმებთ, სუფთა ყი-
ნული ჩაყლაპეთ ხოლმე.
გ) წყურვილის მოსაკლავად კარ-
გია აგრეთვე ყინული, ღვინო და გა-
ციხებული აღვიღებული წყალი.
დ) თუ ტანი გეკურუნებთ, კამ-
ფორის ან გარჩილის სპირტით დაა-
ზღვინეთ და თბილს წყალში იანეთ.
ე) ყუთის მოსაყვანად კარგია: მა-
გარი ღვინო, ან ხერცის, არაყი, კო-
ნიაკი და ვოლერიანისა ან გოფმანის
კაბლები.

გუშინ, ამ თვის 2, ტფილისის

მეტეხის საპატრონოში აკურთხეს ახა-
ლი, ტუსალათაივის გამართული, ქსე-
ონი. კურთხევის წინად საპატრონოს ეკ-
სელის დეკანოზმა პარაკლისი გილა-
ხია და მით იმერატორებთ უდი-
დებულესობათა სადღერგმლოდ, ქსე-
ონის ყურთხევის დესწრო სხვათა-
შორის პეტრბურგადან ახლად ჩამო-
სული გენერალ მაიორი ნიკოლოზ
გისილის ძე ლევიციკ—რუსეთის სა-
პეტროპოთა უმთავრესი ინსპექტორი.
ნიკოლოზ ვისილის ძე ტფი-
ლისში ორ-სამს დღეს დარჩება და
შემდეგ ბაქოს, განჯას, ერევანსა და
ბათუმს ვამგზავრება იქარა საპატ-
როთა დასათავალერებლად.

შაბათს, 30 მაისს, ტფილისის

სადგურის ახლო რკინის-გზის ლიან-
დაგზე მიწის ზევი ჩამოვდა და კი-
ნაობა ქვეშ მოიტანა ტულეგრავის
მოხელე მირზოვიცი, რომელიც იმ ე-
მად ლიანდაგზედ მიდიოდა.
* შაბათს, 30 მაისს, ტფილისის
სადგურის ახლო რკინის-გზის ლიან-
დაგზე მიწის ზევი ჩამოვდა და კი-
ნაობა ქვეშ მოიტანა ტულეგრავის
მოხელე მირზოვიცი, რომელიც იმ ე-
მად ლიანდაგზედ მიდიოდა.

კიბიდანვე დერეფანში შევიწინე

პატარა შვი აჩრდილი. ჩემს ფეხის ხმა-
ზე აჩრდილი ჩემსკენ წამოვიდა. მე
ფეხი მიმართე. ავდი დერეფანში თუ
არა, საშინელის კვილით მომავრდა
ბავშვი.
— კატო! რა მოგივლიდა?
— თქვენა ხართ? მე მეგონა... მე-
გონა... ლულულუღებდა ბავშვი და
მაგდა დეკემბროდა.
— რა დეკემბროთა, აღარ მეტყვი?
— ჩუმაღ... ჩუმაღ, თორემ გვი-
გონებენ.
— ვინ ვაიგონებს? რა დამგართ-
ვინა. მე საწყალი ტრეტელი რომ გა-
მოსულხარ ხომ შეგცოვა.
— ჩუმაღ... გენცევა, ჩუმაღ...
ბავშვი შეშინებული ირგვლივ აცე-
ცებდა თვალებს.
— წამოვე... დედასთან წაგიყ-
ვანო...
ბავშვი უცებ მომზორდა და გამექ-
ვა. დავიკრე და ხელში ავიყვანე.
ბავშვი მარტო: „ჩუმაღ... ჩუმაღ...“
ლულულუღებდა. ჩემთან შეეყვანა.
სატილობის ოთახის ნახებ ცოტა
არ იყოს მოასურვილა ყმაწვილი.
მინც შიშით შეჭკურებდა შემოს-
ვალს კარებს.

* 31 მაისს საღამოთი ხაშუ-
რის სადგურს ახლო შორაგანის მომ-
რის სოფ. მარტლისის მცხოვრებელ-
მა ნესტორ ტბატაძემ მარტენმა ფერ-
დში დასკრა ხანჯლით რკინის-გზის
კონდუქტორი ივანე ვლასოვი. დამ-
ნაშევი შეჭკურებდა.

ამ დღევანდელ ბათუმში

ამ დღევანდელ ბათუმში
ქოხელ სადგურში წილეს რკინის-
გზის მატარებლით 464 ფუთი და
17 ქირაქნა ვერცხლი სპარსეთის
ზარაფხანისთვის.

ჩვენ გვეყრენ, რომ ერთს

ფრანგების მუდგულს, გვარად ვგარა-
ძეს, რომელიც ქართულს ლიტერატუ-
რაში ვინმე მესხისა სახელით არის
ცნობილი, ლექსიკონი შეუდგენია
იმ სიტყვებისა, რომელიც განსვენ-
ებულ პროფესორის დავით იესეს ძის
ჩუბინაშვილის ლექსიკონში გამოტ-
რეულია.
* ზეკათუხანა: 30 მაისს მე-167
ვერსზე, საცა ამ ემად არხს აკეთ-
ებენ, დინამიტა აფეთქდა და ერთს
მუშას, ოსმალეთის ქვეშევრდომს, ა-
ბაზო ზინინეს სახე დაუახსიარა. და-
შავებული სურამის სამკურნალოში
გაგზავნენ.
* კლასი: 30 მაისს, როცა რკი-
ნის-გზის ფოსტის მატარებელი № 3
სადგურთან იყო გაჩერებული, ერთს
მგზავრს, მიწის შომაგობა სასწავლებ-
ლის მოწაფეს, საყვინკოს ვიღამაც
სხვა-და-სხვა ნივთი და წიგნები მო-
ჰპარა. დამნაშავე იმავე მატარებელში
ინივალის, შაქალთის ოლქის მცხოვ-
რები, შირ-ალი-მამული აღმოჩნდა.
მოპარული ნივთები წარათვეს და

მოდიან... აქ მოდიან!

წამოი-
ძახა უცებ და კისერზედ მოაქვს.
უცხელია მაინაცალმა სცემა და
ინივალის არის ასე შეშინებული-მეთ-
ქი, გაგიფიქრე.
— ნუ გეშინან, აქ არავის შემო-
ვეშეშე... ხელს ვერავინ გახლებს—
ვანჯერებდები საწყალს ბავშვს. შიში
რომ გამეფანტა და დამეწიყებინა,
სხვა-და-სხვა სასაცილო ამბავს მოვე-
ყვე. სხვა დროს კატო ხარხარს მო-
ჰყვებოდა, მაგრამ ცხლ-კი დაუჭრე-
ბული შემომტყვროდა. უცებ ჩემი
კარები დააკუნებს. კატომ ტირილი
მომართო. კარები გაავლეთ. კატოს წა-
საყვანად იმის დედა მოვიდა. დე-
დის დანახვავზედ კატო ჩაჩუქდა.
— რა უნდა ექნა, ოთახში შემო-
სვლისთანავე დაიწყო კატოს დედა:
მარტო ეს რომ შეყანდეს, მეც თან
გაუცუბოდი! მაგრამ პატარებს რაღა
ვუყო... განა სამართალი მოლოდ
ამოთხოვთა ქვეყანაზედ? განა დღერთი
ყველამ დაიფიქრა? განა დღერთი არა
შეხედეს, რასაც გვიჭერებინა.
— დამშვიდობი! ქვეყანაზედ ისე-
თი შესახალი მთავრობა არსად არის,
რომ რვა წლის ბავშვი დედის
წარათვენ. აქაურის პოლიციის უზ-

ბანი ჩვენ თავდა-აზნაურთ კრედიტს შეუტყავსო, ეს ერთის მხრით კარგია, რადგანაც ისეც დაავალიანებულს მამულს ვალის ზიარს კეთდება, მე მეონია, დიდს ხაზს მოუტანას და შეიძლება თანაც ვადიდებნას.

ბნამ წინამძღოლმა იქვე ხმის უმეტესობით ვარდაწყვიტა, რომ სხვათა შორის თხარისას ერთ-ერთს მუხლად „მოიორატის“ შემოღების თხოვნაც ჩაერთოს.

რაიცი შევხება იმას, თუ როგორის წესისა და რა განსაზღვრულის სახის მათორატია უნდა იყოს შემოღებული, ამის განსახილველად დანიშნა თავდა-აზნაურთა წინამძღოლის თ. ილია ჯორჯაძის თანამდებობაშით კომისია, რომლის წევრნიც არიან: თ. სვიმონ ნიკოლოზის ძე ვეზირიშვილი, მომარტყველ-შუაკაცი, თ. სვიმონ რვეიზის ძე ვახუშტაშვილი და ნოდარ მიხეილის ძე ჯორჯაძე.

ეს კომისია ეხლაც შეუდგება ცნობათა შეკრებას და სჯას, რათა ყოველივე დაზარალებულნი წინამძღოლის ჰეტერბურგში გამგზავრების დროსათვის.

დასახელებული იქნა კრებაზე სხვა თხოვნაც, რომელთა შორის საპატრიო ადგილი უჭირავს შემდეგს:

1) დაარსდეს სათავად-აზნაურთ კავალთა და პრისი მალაზიები.

2) დაარსდეს საზოგადო ღვინის სარდაფი იმ წესით, როგორც მღვინე-ვატორებია.

3) იშუამდგომლან უმაღლესს მთავრობასთან, რათა თავდა-აზნაურთ მიეცეთ ნება სახელმწიფო საძირკვებით სარგებლობის, ვითარცა სახელმწიფო გლეხ-კაცნი სარგებლობენ.

ეს საგნები განიხილეთ იქნება ზემოხსენებულის კომისიის მიერ და წარადგინოთ გუბერნიის თავდა-აზნაურთა წინამძღოლის წინაშე.

ყველა ამასთან ერთ ფრიად სასიამოვნო გარემოებასაც შევტყობით: როგორც ჩვენთა მემბრულითა: როგორც თავდა-აზნაურებმა, აგრეთვე მადამო ხალხმა იგრძნო, რომ ვენახებს წამოღობა აუცილებელი მოთხოვნილებაა, რათა მოსავალმა იმატოს და აკრძანების წვენიც კარგად

თვისებისა დადგეს. რაკ ასე დატრიალდა საქმე, აქაურ საფილოქსიონადსის უფროსმა აგრონომმა ბნამ იხანაშვილმა, ითავა და ამ გრძობის დაქაყოფილება ისურვა. იგი ყოველს ღონისძიებას ხმარობს, რათა შეუძლებულს ხარკი ვახის სასურველ მანქანის და შაბიანის მსყიდველთა: მითით კისრულობს შრომას, აგრონომებს ფულს და პირდაპირ თავის სახელზე იხარებს მანქანებს და დანარჩენს მასალა საზღვარ-გარეთიდან. ამ სახის ყოველგვარს პეტრე იაფად ჯდება. მაგრამ მაინც ასე ყოველ მანქანა-წამოღებისას ერთბაშად ფულზე ბევრს ძალიან ეძნელება. არ იხიან რეალის ჩვენს სამეურნო საზოგადოება, რომ აქ გამართავდეს ყოველ ამგვარს საწყობს, დაარსებდეს ხალხს და ნაწილ-ნაწილ ახდენდნენ ღვინს. ვინცე მამინ უფრო იაფად დაჯდება სიყვარულს მანქანა-წამოღებისა და აღარც ისე გაუმწიფლებათ მათი შექმნა.

ილ. ზურ...ლი

კრუსეთი

სახელმწიფო რკინის გზათა სიგრძეს წელს რუსეთში მოემტა თითქმის 2,000 ვერსი. ამ ეპოქაზე სახელმწიფო გზათა ერთიანი სიგრძე 10,250 ვერსია. ხარჯა რკინის გზების განკარგებისა და გაძლიერებისათვის წელს შედარებით შარბანდელთან თითქმის ერთი-ორად იკლო. სიგრძე რკინის გზათა უფრო გაძლიერება, რადან იმერ კასიის მიხედვით რკინის გზაც შეიკეთებდა. შემოსავალი სახელმწიფო რკინის გზათა წელს იქნება 52 მილიონი, ხოლო გასაცალი 30 მილიონამდე, რუსეთის ყველა რკინის გზათა შორის უფრო შემოსავლიანი იმერ-კავკასიის რკინის გზათა შემოსავალი 1892 წლისა 16 1/2 მილიონია, ხოლო გასაცალი 6 მილიონამდე. ეს გარემოება იმითი ახსენება, რომ იმერ-კავკასიაში წარმოება წლითი წლამდე ძლიერდება, მეტრ საქონელი მიდის საზღვარ გარედ.

მიზნად იყო. თვალები დახუჭა და თუ არა, რომელიც ის ბავშვი, კატორ და სპინლად შეტყობა და სტრალს ქვეშ შეტყობ... პოლიციელი მივიდა კატოს გამოსყვანად, მაგრამ კატომ გაუღებ-გაბეჭებდა წიგლი მორათო. აუტყდა საშინელი ცახცახი და პირიდან დორბლი წამოუვიდა. მოთმინებლად გამოვიდა. მივარდი პოლიციელს, ბავშვი გავაშვებინე და მკაცრად ვუთხარა:

— ეგრე ჰხდება, რა ყოფაშია ბავშვი? განა პოლიცინება რვა წლის ბავშვის ასე შეტყობ?

— ჩვენ რა შუაში ვართ! უფროსი როგორც ვებრძანებ, ისე ვიტყვით.

— გთხოვთ, აქედან გახვიდეთ! როცა ბავშვი მობრუნდება, არ უნდა დადინახოთ! უფროსი თავისდღეში არ გაბრძანებთ, რომ ავადმყოფი ბავშვი სტანჯათ.

— ბოკულის მოგახსენითო, უთხრეს ერთმანეთს პოლიციელთა და წავიდნენ. რამდენსამე წამს შემდეგ კატოს სხეულის ცახცახი შეუდგა. იატაკიდან ავიყვანე და ლოგინში ჩავაწვიე. სახელზე ეტყობოდა, რომ უგრძობად იყო.

იკლდებაც თანდათან უფრო მეტი საქონელი მოდის იმერ-კავკასიაში. რადგანაც კერძო კაცთა ვაჭრობის სტრატეგია ხაზინა შეისყიდა, ამიტომ შემოსავალი იმერ კავკასიის რკინის გზას უფრო გაძლიერდება, რადგან წინადა ვაჭრების პატრონებს საქონლის გადაზიდვას თითო ვაჭარზე ვერსიდან ვაჭარსადაც ორის კანკეითი ნაკლებს ახდენენდნენ პირობის ძალით. ამ გზით იმერ კავკასიის რკინის გზის შემოსავალი წელს უფრო მეტად იმატებს.

— ზღვითა საინისტრომ დაიწყო შეუმდგომლობა, რომ სევასტოპოლში გამართულ იქნას საზღვაო სასაქონლო—კლასიკური განიხილება. თავისი შეუმდგომლობას ამ საგნის თაობაზე ზღვითა საინისტრო იმითი ასაბუთებს, რომ, რაკი მთავარი გამგებმა შავის ზღვის ფლოტისა ნიკოლაევიდან სევასტოპოლში იქნა მოსახილული, ამიტომ ზღვითა უწყების მისამსახურეთა და აუცილებლად მომეტებულმა ნაწილმა იმ მეთაურთა თავი და მისი შვილებს ეტყობათ გომან-გომანაში, რომ იქ კურსს დამთავრებულებს შემდეგ უნივერსიტეტში შეეძლოთ სწავლის გაგრძობა. თორემ, თუ გინახია შიგ სევასტოპოლში არ იქნება გამართული, მაშინ შრომებით იძულებულნი იქნებიან თავიანთი შვილები სხვა ქალაქში გაგზავნონ გინახიაში სასწავლებლად, რასთან თვისაც ზოგს შეძლება არ შესწავლეს და ზოგს თუნდა შეეძლება აქ პირდაპირ უფროსად სწავლის შედეგად.

— უწინდესმა სინოლმა გამოუტყხა და სასულიერო უწყებას თავისი განკარგულება, რომლის ძალითაც, თუ საგარეო მთავრობამ მღვდელს მასხურს ან სასულიერო წოდების კაცს ღირსება აპყრა, მაშინ ამ უკანასკნელი ნება აქვთ სააღვნიანო საზოგადო შეიტანონ უმაღლეს მთავრობასთან, ხოლო თუ სხვა რაიმე სასულიერო მისეგვათ, მაშინ ეს სასულიერო უთუოდ აღსრულებულ უნდა იყოს, მიუხედავად იმისა, ვინაყოფილი იქნებიან, თუ არა დასასჯელნი. იმე მხოლოდ ის უღებდა—ღა აქვთ,

ნაწილმა გამოვიცილს ექიმთან. პატარა ბავშვი დავუტყობ ექიმთან და გარდავიც კატოს დედინაცვალს. ნახევარს საათზედ ექიმთან ვაგზავნილი მსუბუქი დედაკაცი დაბრუნდა და სთხოვა, რომ ექიმს შინ არ დასვდეს და ბარათი იმის მსახურს გარდაეცეთო. მეტი ღონე არ იყო, თუ რამ შემიძლო, მე უნდა მეშველნა ბავშვიანთის! ან რაღა შეეძლო შეიძლიაოდა. ერთს საათს შემდეგ ბავშვმა გაახილა თვალები, შემოხარდა; მე ხელი მოვხვიე, თითქმის ჩემი ახლოდ ყოფნა ისიამოვნო, გამოიძმა და გვერდზედ გადადო თავი. მერე უკლებ ვაღიბარუნდა, საშინლად ვაიხიარა და ჩემს მკვლავზედ ვაწუტებდა სული. მეც ვეღარ შევიძინებ თავი და იმის დედინაცვალს ბანი მივიცი.

ბავშვი ლოგინზე დავასველე და სულ ამოტყობულმა დავიწყე თათში სარაული. ამ დროს ჩემი ნაცნობი ექიმიც შემოვიდა.

— ეს იყო ეხლა დაგბრუნდა სახლში და...

— სულ ერთია! ბავშვი უკვე გარდაცვალა, ვაგაწყვეტინე სიტყვა ექიმს.

— როგორ თუ გარდაცვალა, ვა-

რომ კერძო საჩივარი მიაერთან უწმიდესს სინოლს.

უცხოეთი

საზარანგითი. გაზუსტ „Temps“-ს სწორედ ლიუნევილიდან: „საინანსტიკო საზოგადოების „СОКОЛЫ“-ის დებუტატი, რომელიც ხელშემათს საღობის წამოვიდა გარვიდან არსად არ შეჩერებულა და პრემი საღობის მიღწეა ავრკურს გერმანიაში. ამ სადღურზედ ცოცხადნად საყურადღებო ამბავი მოხდა. სადგურის ზედამხედველი გერმანელი პოლიციის კომისარი მივიდა დებუტატებთან და უთხრა: „მოიხსენით მე გერმანელი „ბანტები“ და „ლენტები“-ო. დებუტატებმა ამაზედ უარი განაცხადეს: ეს ბანტები და ლენტები ფრანგული-ი არა, ჩვენი ეროვნული სლავიანურიანა. პოლიციის კომისარმა დებუტატის პოლიციის პოლიციის მიმართა, მაგრამ იმანაც უარი განაცხადა და თხოვნა არ შეუტრულა გერმანელს კომისარს. კომისარმა იმისმა თანაშემწეებმა და სადგურის უფროსმა მოითათხოვეს ერთმანეთს შორის და გადაწყვიტეს, ნუ დავაკოცენთ ამ საქმის დელიტის ჩვენს დებუტატის, დედი განგარძონ მგზავრობათ.

როცა დებუტატი ლიუნევილში მივიდა და გიმნასტია დარბაზში შევიდა, მუსიკამ მისულ სტუმართა მარცხენა, ხოლო ლიუნევილის ქალაქის მერმა შემდეგი სიტყვა წარმოასრულა: „გმადლობთ, რომ მომხმანდით და გსურთ მეტი ღონით მისცეთ ჩვენ გიმნასტია დღისაწავალს და ლოტარინგიელთა მიერ დახვედრის საფრანგეთის პირველის მოხელისა. მოხარული ვარ, რომ ასე მოგვებნენ, რადგან ეს გარემოება შრომის სტრუქტურა-მოყვარეობის საფრანგეთისა“. პოლიციის ამხელე შემდეგი უთხრა: „იმ ზომამდე ვართ აღტაცებულ-აღუღებულნი თქვენ მიერ ქეთის გულითადაც დახვედრით, რომ

თქვენ შერბოთ, რომ „შისისავან... —ლია! ისეთი ძლიერი შიში იყო და თვით შიშიც ბავშვს გაუსულითაშუთავდა. ამისმა სუსტმა ბავშვმა ელდა ვერ აიტანა და შიშს თან გადაჰკვია.

— მერე რა იყო შიშის მიზეზი.

— პოლიციელები!

— როგორ თუ პოლიციელები!

— ისე, რომ მოვიდნენ ბავშვის წასაყვანად. გახსოვთ გაითხარა, რომ ბავშვი პოლშელია და უნდათ აქედან გადასახლონ მეთქი. ეს ამბავი თქვენ არ დაგიჩერეთ და სასიცოცხლო ამიგდეთ, დღეს ხომ მხედეთ!

— ეხლა-კი მჯერა! აქ უეჭველია რაიმე შეცდომაა წყაროშიან მიხედვით.

— შეცდომა!—გავიღიმე მწარედ: საწყალი ბავშვი! განა ამის სიკვდილიც შეცდომაა!... მაგრამ საუბედუროდ.

— ცხადდა სჩანს, რომ მხეტყრამა სისატყვემ უსუსურს ბავშვს უღროოდ მოულო ბოლო.

ექიმმა თავი გაიქნა და წავიდა. მერე ხნის შემდეგ კატოს მამინაცვლი დაბრუნდა... თათში შემოსვლისთანავე ერთი მიიხედ-მოხედა, ვა-

არ ძალგვის გამოვსკვით თქვენებურს საუცხოო ენაზედ ყოველივე, რასაც ამ ვამადა ვგრძნობთ. ნება გვიბოძეთ მოგახსენოთ ჩხურად. „შმიდლი-ბოტე ვადასარგმა შენდელი სიტყვა პოლიციისა: „თქვენ ისე გულითად დავგვიხვიდით, რომ ჩვენს ენაზედა ვეღარ ძალ-გვისძის გითქმნა მადლობისა. ამ დახვედრამ მათ უფეტეს ვგისამოგვინა, რომ ლიუნევილი საფრანგეთის პირველი ქალაქია, რომელშიაც ჩვენ მოველით ამ ენაზე. ენა ჩვენ ჩვენის საყვარლისა და პატრიტების საფრანგეთის მიუწავალზედ ვართ. პირის-პირ ვხედავთ, რომ თქვენც ჩვენთან ერთად გიცემთ გული.

შარშან გიმნასტების საზოგადოებათა წევრი გვეწვევონენ პრავაში. ჩვენ ისე დიდად ვავსებთ ამ გარემოებას, რომ აღარ ვიცით, რითი და როგორ ვადაცხადებთ მადლობა. ფრანგ გიმნასტების საზოგადოებათა წევრი მეგობრებმა დავხსენებ და ეხლა ვხედავთ, რომ მთელი საფრანგეთის ერთი ჩვენზედ მეგობარი ყოფილა.

დიდად სასიამოვნო ამბავია, რომ ჩვენსა და ფრანგებმა ერთმანეთის მეგობრობა განაცხადეს. ჩვენი ერთი ამ ენაზე დიდად არ არის, მაგრამ წარსული-კი დიდად ბრწყინვალე აქვს და მომავალსაც დიდს და ბრწყინვალეს მოვლის. ჩვენს ჩვენს თავს შტოვდა ვცნობთ სლავიანთა ოჯახისა, რომელსაც სლავიანის აგრეთვე რუსეთიც (ყვარანს: გაუშარჯის რუსეთს! გაუშარჯის ბოქმას! გაუშარჯის საყვარლისა!)

ვხსენებთ რა ჩვენს ბრწყინვალე წარსულს, რა გავიწყდება აგრეთვე უფროდ ბრწყინვალე წარსული საფრანგეთისა, რომელიც ყოველივეს მეთაური ცივილიზაციისა.

მეგობრებო, თუ სლავიანს შეუერთდნენ ფრანგები, მაშინ ედარავინ ვეღარ დავგიდგება წინა; იმისი შიში არ უნდა გეტყვნდეს, რომ ვითომ ვინმე წინ წავგიდგეს ცივილიზაციითა და პროგრესითა“. პოლიციის ამ ასე დამთავრება თვისი სიტყვა: „გაუშარჯოს საფრანგეთს! გაუშარჯოს ფრანგებს! გაუშარჯოს ლოტარინგებს!“

დაპხად ბავშვს და იქვე კედელს მიიკვდა. იმს უკან პოლიციელი შემოვიდა... ისიც იქვე კარებში გაჩერებული დარჩა.

ინამა შენიშნა თუ არა პოლიციელი—წინ წამოვიდა და გაჯავრებით ჰკითხა პოლიციელს.

— რა გნებავთ?

— ქალი, უპასუხა პოლიციელმა.

— ქალი? წადი მოახსენე თქვენს უფროსს, რომ რაც გსურთა, აღსრულდა-ათქო. პატარა უტოდელი ბავშვი განდგენილი იქნა-თქო... ეხლა აქ აღარ არის და თუ ძლიერ სურს იმისი ნახვა, იქ... იქ. მიმხანდეს... ეხლა-კი მომშორდით... მომშორდით... თორემ...

პოლიციელი წავიდა... ინამა თავი ვეღარ შეიმარგა და ქეთიანი დაიწყო.

საწყალი კატო-კი უჭირავდ იდო! აღარაფერი ესმოდა. არც პოლიციელის მოსვლა და არც მამინაცვლის ქეთიანი...

